

ОГЛЕДАЛО

Тетовско – гостиварска епархија

Година 4 · Број 7 · февруари 2017

ЗА ИКОНАТА НА
СРЕЋЕНИЕ ГОСПОДОВО

ПРОЧИТАЈТЕ ПОВЕЌЕ НА СТР.5

Кирил Пејчиновиќ

...Ама ако речете, како едни сиромаси слепи што велат, кој бил на тој век да видел како е там и дали е така ка што кажуат, тој чоек нека чати во евангелие от Луки зачало 80, нека видат што велит Христос:

Имаше некој чоек богат мошно, свакиј ден се веселеше, сефа чинеше. А пак имаше еден јабанџија сиромаси болен, лежеше на портата от богатиот болен, имаше живи рани, и гладен со кучињата лежеше на портата, чекаше кога ќе истресат трпеза измекарите от богатиот, па и болниот се влечеше при кучињата, береше трошки, и пците не му велеа ништо, уште му лижеа раните, му ги бришеа со јазик, му чинеа икрам пците, а богатиот некеше ни едно парче леба, и мало манџа некеше да му дадет.

Дојде заман, умре сиромасот. Сиромасите му за-копаа снагата халосана, а душата трпежлиа анџели пеејќи му ја отнесоа у рај, у пазухи Авраамови, во хубавиња вечна. Умре и богатиот. Богатите му закопаа снгата, а гаволи му земаа душата, сефалиата душа негова, му га отнесоа во цехнем, во вечна мука. И душата му мучејќи се от цехнем, гледа во рај и виде Авраама во рај, и виде и тогоа сиромас што му умре на врата гладен, го виѓат тамо и вика а от цехнем: „Татко Аврааме, пожали ме, прати ми Лазара што ти стоит у пазуετε, сме познаници со него, прати ми го нека си натопи простиот негов у вода и нека ми прохладит уста моја, зере изгорех за вода, и не се трпи от жежштина.“ Па му велит Авраам: „Имат меѓу нас еден пропад, дупка голема. Ми је страх да не пропаднет некако и да не останем без него. Токо нека ми го пазуετε, нека се веселит хубаво, зере на негоа животот, кога лежеше на портата твоја, тогај се мучеше, а сега нека се веселит по рај, во пазухе мои. А ти пак тогај си чинил сефа, а сега мучи се каде те ставиле.“ Па му велит богатиот: „Те молим татко, отче, прати го барем нека оживет и нека идет во мој сарај, у моја кука, нека кажат како се мучим ја вамо, нека им кажет, зере имам дома пет браќа, ми е жал за ни, да не и они дојдат во овоја место мучно, и да не чинат сефа како ја што чинах, затоа ме донесоа овде, нека им каже да не бидат немилостиви, скржави, како ја што бех. Пак му велит Авраам: „Не го праќам и тамо, нека ми го при мене. Твои браќа сами знаат што е лошо, нека не чинат, ако сакат да не дојдат при тебе у мука. Пак ако не знаат, имаат книги, нека остават

сефата, нека чатат, нека видат како треба тако нека чинат. Пак ако не знаат книга, (нека) викаат даскалите, учи-тели што знаат книга. Тија кажуваат, токо нема кој да слушаат, идат светот по зефк, по сефа, а не идат да слушаат слово божио каде се кажуе. Да иктиза не ет да го пратим Лазара, да ги учит твоите браќа. Они си имаат учители тамо, нека се учат.“ Пак му велит богатиот: „Не, отче, от овде да отиднет чоек, да оживет, да отидет тамо да кажуе, поарно го веруе светот от тија учители што сат тамо.“ Па му велит Авраам: „Таквија људи што не веруат книгите си и учители, тија сат неверници. И да им го пратим Лазара пак не ќе го веруаат, ќе речат се појегпирил, станал от гроб пак лаже светот, уште ќе се шегеаат со него. Токо нека си чинит сефа Лазар, зере доста мука тегнал дури бил жив, зашто да го враќамо уште да се мучи низ лоши људи (да) скита, будуќи се наместо на харно место. Нека си го. А ти седи си куда те ставиле. А твои браќа ако не веруе книгите си и даскалите си, и они нека дојдат при тебе, и нив ги берет местото, и уште мнозина берет тоа место, не се наполнует никогда.

Ете, христиани мои, кој дошол от тој век. Сам Христос от тој век дојде и скита по земља, и турли-турли чудеса правеше по људи, што не можеа болест да оздрават никои еќими со триста марифети. Христос со една реч, со едно прозборуење го оздравуеше чоека и умренога от гроб со едно викнуење го оживуеше жив дома си пак стоеше чак дур да остарет. Христос таквија чудеса чинејќи, и свакиј ден учеше људи, и кажуеше за свешто, и за овој век и за тој век и грех, и за севагние, и (за) тело и за душа, и за вечна мука и за рај, и за чоека и за ангела и за дја-вола. Тоа што кажуеше све се писа у Евангелие четворица апостоли. От како отиде Христос на небо, от каде беше дошол, си седна на првото место, пак десети ден прати Духа Свјатаго на све апостоли и им пра-ти хабер да испишат евангелие, и четворица апостоли Маттеј, Марко, Лука и Иоанн исписаа што видоа дури скитаа со Христа и што им се откри возшествие Духа Свјатаго, пак и ден денеска се чати евангелие, и кој не веруа евангелие и Христа на Верует, и ја пак со него немам работа. Да можам да го научим, харно, да будеме оба при Христа, ама ако неке, уште поскраја нека идет неверниот от мене.

СОДРЖИНА

ТЕОЛОГИЈА

ЖИТИЈА НА СВЕТИТЕЛИ

ПРАВОСЛАВИЕ

ВЕСТИ ОД ЕПАРХИЈАТА

» с.5

» с.7

» с.17

» с.14

4 За иконата на Сретение Господово

Текстот нуди, теолошко објаснување на иконата која го изобразува празникот- Сретение Господово.

5 Кој е свет?

Еминентниот теолог на Црквата протоереј Јован Романидис, зборува за критериумите на светоста во Православната Црква, и за тоа на кој начин се постанува свет.

7 Кумството во црквата -1 дел

Овој текст ни дава појасненија за кумството, поимот за кумството, значењето, критериумите и должностите на кумот во Црквата.

9 Православното разбирање на половоста

Се пренесуваат ставовите на Православната Црква, за половоста како свештен дар, наспроти современите погрешни разбирања.

12 Света тајна свештенство

Овој текст ни објаснува од Кого потекнува свештенството? Кои се неговите цели? Кој се свештените чинови во Црквата и која е разликата меѓу нив?

15 Соочување со смртта

Светотечки текст на свети Кипријан Картагински, кој ни зборува како христијанинот треба да се соочи со смртта.

17 Карактерот на детето

Монахиња Магдалена ни зборува, за обликувањето на христијанскиот карактер во детето.

21 Светото царско семејство Романови

Овој текст ни го донесува житието на светите царски маченици пострадали по Октомвриската револуција во Царска Русија- 1917 година.

21 Вести и настани

ЗА ИКОНАТА НА СРЕТЕНИЕ ГОСПОДОВО

МОНАХ ГРИГОРИЈ КРУГ

Сретение е средба на старецот Симеон со Бога. Целиот Стар Завет го дочека исполнувањето на желбата на „своите молитви“. Симеон, старец со воздржание во животот, откако дочека длабока старост го доживеа на крај денот кога беше просветен; тој Го прими во своите раце Бога поради што и беше наречен Богопримец. Така тој го дочека исполнувањето на своите надежи и ја понесе на своите раце утехата на Израилот во Христос Емануил.

Старецот Симеон, според Преданието свештеник на Ерусалимскиот храм, поради своето неверие беше осуден на длабока старост за да би можел да се увери во доаѓањето Христово; тој доживеа и да Го види, и на раце да Го понеси Христа. И празникот Сретение, како и иконата на празникот, се израз на радост поради исполнувањето на Старозаветните ветувања за Христовото доаѓање. Во Симеон како да се собрала сето старозаветна благочестие и сета неугасена жед на јудејскиот свет да се сретне со Спасителот. Но само нему му беше дадено да Го доживее ова и со свои очи да Го види Христа. Тој го дочека тоа и се сретна со четириесетдневниот Господ, Кого што Богомајката и Јосиф Обручник Го донесоа во храмот за да го исполнат законот.

На иконата старец Симеон е изобразен како во своите раце Го држи Спасителот. Секоја црта на старчевото лице како да ја изразува со тоа држење на Господ во своите раце, суштината на сите старозаветни надежи. Старецот е наведнат над Богомладенецот, секоја линија на неговото тело како да е насочена кон Спасителот, и со тој наведнат став тој како да станува сад во којшто се влева благодат, додека неговите раце, мирни и прекриени со краевите од одеждата, прават престол за Спасителот.

Спасителот е претставен како седи на рацете Симеонови, но не како обично новороденче, туку како четириесетдневен цар на престолот. Христос со Својата десна рака го благословува Симеон, кој е наведнат над Него, а во левата има свиток со којшто го разрешува од гревовите. На иконата на Сретение Спасителот со лицето не е свртен кон Мајката, туку кон Симеон, и таквата положба на Христовата глава укажува на особеноста на Неговото служење, која се препознава и тогаш, кога на Преполовение на Пасха, дванаесетгодишниот Христос како да ја игнорира Мајката додека беседи со свештениците на Ерусалимскиот храм. Тоа занемарување на семејството е нагласено со целата композиција на иконата, со распоредот на нејзините ликови.

На средината на иконата не е изобразен некаков човечки лик, туку престол со архиволт на столбовите. И престолот и столбовите на коишто се држи архиволтот

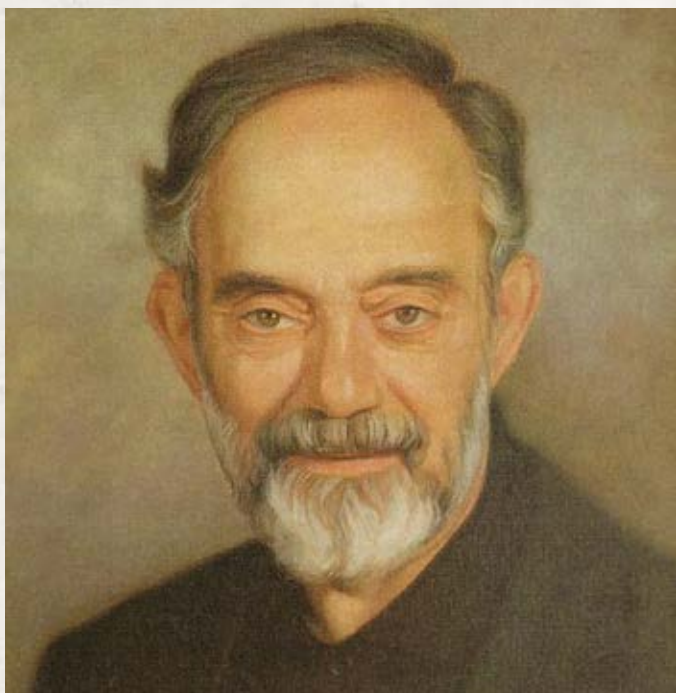
како да ја делат иконата на два дела. Од една страна се изобразени ликовите на Мајката Божја и Јосиф Обручник, а од другата на Симеон и пророчицата Ана кои се дојдени на Сретение со Христа. Јосиф Обручник во рацете носи два гулаби, жртви кои се принесуваат при обредот. Тие два гулаби Црквата ги толкува како праобрази на јудејскиот и паганскиот свет. Мајката Божја е наведната, со положба на рацете како да Го носи Спасителот: Мајката Божја како да Го носи Спасителот, но Спасителот не е повеќе во Нејзините раце: Него Го држи Симеон Богопримец, и престолот на самата средина од иконата, којшто се наоѓа помеѓу Мајката Божја и Христос на рацете Симеонови, прави како некаква ненадминлива препрека. Мајката Божја е претставена како да е лишена од Спасителот; целиот Нејзин лик со рацете наведнати како Спасителот да е сè уште во нив, изразува неискажлива тага. Тоа е предзнак на идното мајчинско страдање на Мајката Божја, проречено од Симеон: „А и тебе самата, меч ќе ти ја прободува душата, за да се откријат мислите на многу срца“ (Лк, 2, 35). И положбата на рацете на Мајката Божја, и целото Нејзино држење изразува претчувство дека таа ќе Го изгуби Синот; а тоа Мајката Божја и го поднела стоејќи крај крстот.

Сретението припаѓа на Големите празници со коишто се слави Христос, но според богослужбената содржина е близок до празниците посветени на Богородица, и првично, кога настанал, е сметан за празник со којшто се слави Мајката Божја. На иконата, ликовите на Христа и Мајката Божја имаат исто значење: Младенецот Спасител седи на рацете од Богопримецот Симеон, кој, пак, на свои раце Го примил Спасителот, симболизирајќи го така старозаветниот свет кој се исполнува со Божественото; и Мајката Божја, која тргна на крстниот пат, и која Го дава својот Син поради спасението на светот. И целата композиција на иконата е одраз на двојната природа на празникот: радоста на Црквата за Сретението и страдалната тага на Великата Седмица, односно она за што зборуваше Симеон Богопримец и што им даде пророчка смисла на неговите зборови: „Еве, Овој лежи за паѓање и подигање на мнозина во Израилот, и е знак против Кого ќе се говори“ (Лк. 2, 34). Овие зборови се полни со есхатолошка смисла која се однесува на Спасителовото служење во целина, за да се исполни кажаното (за крајот на времето и надежта во доаѓањето на Судот и Идниот век). По својата смисла есхатолошки се и зборовите упатени кон Мајката Божја: „Ќе ги понесеш сите таги на светот поради спасението на паднатиот човечки род“.

КОЈ Е СВЕТ?

ЈОВАН РОМАНИДИС

СЕПАК, ДРУГО Е ДОБАР
ЧОВЕК, А ДРУГО Е СВЕТ.
СВЕТИИТЕ ЗАЕДНИЧАРАТ
СО БОЖЕСТВЕНАТА
ЕНЕРГИЈА НА БОГА И СО ОВА СЕ
ОЗНАЧЕНИ ЗАШТО МОЖАТ ДА
ПОМАГААТ НА ЛУЃЕТО, ДА ПРАВАТ
ЧУДЕСА И ДА ЛЕКУВААТ. И ЛАЖНИТЕ
ЛЕКАРИ МОЖАТ ДА ВИДАТ ДОБРИ
ЛУЃЕ, НО НЕ МОЖАТ ДА ЛЕКУВААТ.

Свети се нарекуваат оние коишто, според различен степен, заедничарат со осветувачката и обожувачката енергија на Бога. Во категоријата на свети се вбројуваат пророците, апостолите, отците и сите пријатели на Христа низ вековите, коишто заедничарат со просветлувачката и обожувачката енергија на Бога, меѓу коишто се мачениците и преподобните аскети, клирици и лаици, мажи и жени, млади и возрасни. Сите тие се нарекуваат свети. Светии не се добрите луѓе, туку сите оние коишто се собираат во бесплотното и оовлотеното Слово - Христос. Светоста е општо познание на сите: пророци, апостоли, отци, маченици и аскети. Сите тие се свети,

зашто ја имаат обожувачката енергија на Бога, и се отци зашто раѓаат духовни деца.

Помеѓу свети и отци не постои разлика во делата на отците. Кај отците на Црквата и светиите се отци и отците се светии. Свети се нарекуваат сите оние, кои преку очистувањето и просветлувањето, стасаа до обожување, заедничарат со обожувачката енергија на Бога. Се поставува прашањето, оние кои стигнаа до обожување и станаа свети – се една стварност или не се стварност? Ова е темелот.

Светоста нема хуманистичко и етичко значење, туку богословско. Свети се нарекуваат оние коишто се излекуваа духовно, значи оние коишто, штом се очистија во своите срца, стигнаа до просветлување на умот и до обожување. Тие се реализирани, ставени во дејство, членови на Телото Христово.

Денес постои едно општо распространето разбирање дека ако е некој добар човек, законоисполнителен и сл., е и добар христијанин, кандидат за светител. Според оваа логика, сите наши баби и сите наши дедовци се кандидати за светители. Ова, се разбира, е според критериумите на етичарите. Доколку некој има исклучиво етичко разбирање на светоста, тогаш може да има ваков став.

Во отечката теологија, сепак, постои друго разбирање на светоста. Оној којшто ќе се излекува, односно оној којшто е излекуван, е свет. Затоа, во отечкото предание свет означува излекуван човек и ништо друго, значи некој кој тргнал од очистување, стигнал до просветлување и од просветлување поминал во обожување. Овој е излекуван и, следствено, вака излекуваниот е свет. Токму поради оваа причина, во древната Црква едниот го нарекуваше другиот свет, уште пред да се упокојат. Затоа христијаните се нарекуваа свети. Светиите на Солун, светиите на Коринт. Живите ги нарекуваа светители. Затоа членови на Црквата, во древната епоха, беа оние коишто беа во состојба на просветлување. Ја имаа умствената молитва и, штом ја имаа умствената молитва, се наоѓаа во состојба на просветлување, се нарекуваа свети.

Умозрителната енергија не служи во состојба на пад. Кога умозрителната енергија се ослободува од словесната (логичката) енергија и енергодејствува, односно се реализира, тогаш умот и човекот се просветлуваат со Божјата енергија и со своето содејство стасуваат до обожување. Ваквиот е свет. Светиот, со енергијата Божја и со сопственото содејство, се поставува за храм на Духот Свет. Апостол Павле го анализира овој факт. Пишува: „Оние, коишто од Духот Свет се водат, тие се синови Божји (Рим. 10, 14). Тоа – да се води некој од

Духот, значи дека Го примил Духот Свет и го стекнал дарот на восиновување, „зашто не го примивте повторно духот на ропство, во страв, но примивте дух на восиновување“ (Рим. 10, 15).

А духот, пак, на восиновувањето се изразува во срдечната молитва - „Кога повикуваме Ава, Оче“. Тоа што е значајно: „Овој Дух сведочи на нашиот дух дека сме Божји чеда.“ Кога некој го нема овој Дух, нема умна молитва, не е син според благодатта Божја и, следствено на тоа - не е стварен член на Христовото тело. „Во кого, пак, не е Духот Христов, овој не е Негов.“

Ова се особеностите кои го карактеризираат светителот.

Апостолот Павле вели дека не зборуваме со човечка мудрост, туку со силата на Светиот Дух. Што значи ова и зошто се противставува силата на Светиот Дух на мудроста на овој свет? Силата на енергијата на Светиот Дух е внатре во човекот.

Секој кој гледа еден светител, се убедува дека тој е храм на Светиот Дух. Не заклучува за него дека е храм на Светиот Дух со философски методи или со богословски, со едното или другото. Гледа дека е храм на Светиот Дух. Зошто? Затоа што веќе многу пати гледа во него отец.

Што зборува сведоштвото на Духот на духот на човекот? Дека сме чеда Божји. Ова е сведоштвото за кое зборува апостолот Павле, кога вели дека Духот повикува „Ава оче“ во нашите срца. Овој Дух, Кој повикува во нашите срца, е реалноста што ја опишува апостолот Павле или една вообразба?

Апостолот Павле во своите посланија зборува за оваа сила на Светиот Дух внатре во срцето на човекот. Што е оваа сила? И, ако внимава некој на работите кои ги опишува апостолот Павле, гледа дека зборува за вистинската молитва внатре во срцето на човекот. Разликата меѓу лудите и светиите се наоѓа во тоа како служи умозрителната енергија. Доколку умозрителната енергија во човекот се изедначува со словесната (логичката) енергија и оваа отстапува од правилното служење, ова е лудост. Ако умозрителната енергија се движи според Бога и под водство на Светиот Дух, тогаш човекот е свет. Разликата меѓу лудоста и светоста е што во едниот случај умозрителната енергија е поробена и ја засегнува личноста на човекот на таков начин, што неког го прави луд, зашто не служи правилно, како што треба да служи кај еден нормален човек.

Кога, пак, човекот заедничари со обожувачката и просветлувачката Божја енергија, тогаш ја прима благодатта Божја во сецелото свое постоење - во душата, во умствената молитва, во телото, со надминување на стравот од смртта. На тој начин се доаѓа до мачеништво.

Животот на мачениците е доказ дека состојбата на просветлување на умот, како што постои во раната Црква во времето на прогонствата, продолжува да постои во срцата на православните и во времето на Турското ропство. Оваа сила на верата да се соочи со мачеништвата, е онаа што го спаси Православието во времето на Турското ропство и не беа исламизирани сите Ромеи. Повеќето Ромеи се исламизираа. Малото

малцинство кое остана, зошто не се исламизира? Имаа многу доверба во светиите на Црквата дека се носители на Божествената благодат, дека во нив постои навистина Божествена сила. Што е Божествена сила? Божествена сила е кога некој може да ги издржи сите мачења и измачувања на телото и не се одрекува од Христа. Ова е доказот на православната вера.

Следствено на ова, светителите не се добри луѓе, туку се обожени луѓе. Има некои кои се сметаат за свети, но реално се лажливци. И еретиците може да се добри луѓе, може да имаат морален живот, но штом го немаат православното богословие, аскетскиот живот на Црквата, тие пребиваат во морален живот, но не заедничарат со Божествената енергија на Бога и не можат да лекуваат други луѓе.

На едно собрание некој стана и рече дека Ариј бил свет човек, затоа што не знаеше што е светост. И други луѓе беа присутни и го слушнаа со своите уши тоа дека Ариј беше свет човек. Но што мислеше тој човек? Мислеше дека Ариј беше добар човек. И не постои некоја подвоеност дека беше добар човек, Ариј беше многу добар човек.

Сепак, друго е добар човек, а друго е свет. Светиите заедничарат со Божествената енергија на Бога и со ова се означени зашто можат да помагаат на луѓето, да прават чудеса и да лекуваат. И лажните лекари можат да бидат добри луѓе, но не можат да лекуваат.

Одиш до еден недоучен лекар и ти зборува - да знаеш, ќе го направиме ова, ќе направиме она, различни тревки, имаш ова, имаш она и ти собира пари неколку месеци, можеби и повеќе. На крајот се покажува потребата од друго - да одиш на друг лекар. Тогаш сфаќаш дека овој е лажен лекар. Така, погледот на Црквата е да ги освети своите членови, но истовремено и да искористи соодветен начин за да ја оствари оваа цел. Постои ставот дека светоста се изедначува со енергијата на Бога и синергијата на човекот. Бог дејствува и човекот му содејствува.

Овде треба да ставиме акцент на слободата на човекот. Се секавам, мајка ми секогаш ми велеше: „дете мое“, со кападокиски акцент, „дете мое, човек не бидува светител со сила.“ Не може, секако, човекот со сила да биде светител, секој треба да го одбере патот на аскетската терапија. Аскетската терапија е неразделно сврзана со светотаинскиот живот на Црквата. Неопходно е за очистувањето, просветлувањето и обожувањето, што го среќаваме во сите отечки текстови. Аскетската терапија се соединува неразделно со таинствата на Црквата. Овде треба да се утврди дека постои разлика меѓу умозрителната и словесната (логичка) енергија. Умозрителната енергија треба да енергодејствува со молитвата, кога и умот е просветлен. Во првата фаза умот треба да се ослободи од сите помисли (се мисли на страсни помисли), не од логичките (разумните). Ова не е тема на неписменост, но на особен аскетски и црковен метод. Отците никогаш не мислеа дека некој со неписменоста може да стаса до светост, но со ослободеност на умот од помислите. На ова мислеа, а не на логичката неписменост.

Превод од новогрчки: презвитер Александар Стојаноски

извор: Πηγή: Απόσπασμα από το βιβλίο “Σεβ. Μητρ. Ναυπάκτου Ιεροθέου: “Εμπειρική Δογματική” („Искусствена догматика“ од митрополит Јеротеј Влахос)

КУМСТВОТО ВО ЦРКВАТА – I ДЕЛ

■ ПЕТАР ПЕТКОВСКИ

Неопходен услов да се стапи во крилото на светата Црква и правно да се постане нејзин член, е крштевањето. Светата тајна Крштевање е врата низ која влегуваме во Црквата Божја. Во светото Евангелие се вели: Ако некој не се роди од вода и Дух, не може да влезе во Царството Божјо (Јован 3, 5). При крштението, освен извршителот, од најстаро време задолжително е присутен и кумот.

Општо за кумството и кумовите (појава, понм, должности)

Кумството се јавува уште во старата, односно во ранохристијанската Црква. Пред крштението на некој незнабожец, или, пак, на цело едно семејство, Црквата проверувала дали тој, односно тие, искрено го посакуваат крштевањето заради своето спасение и Царството небесно, потоа ја проверувале подготовеноста за усвојување на христијанската наука, а воедно и примената и живеењето според нејзините норми, како и отфрлањето на стариот човек, кој се распаѓа во измамливите желби, и облекувањето во новиот човек, создаден според Бога (сп. Ефес. 22-24). Потврда за тоа Црквата барала од своите верници, од соседите и познаниците на тој

човек, но подоцна се востановила праксата да се бара одговорно сведочење на еден познат верник.

Со своето присуство и учествување во крштевањето на својот познаник – незнабожец, овој верник со тек на времето почнал да се нарекува сведок (на грчки: ἀνάδοχος; на црковнословенски: восприѐмникъ), раководител, воспитувач или со најпознатиот термин, кој денес е во употреба – кум.

Денес, кумот е духовен родител. Негова должност е да сведочи пред Црквата за православното исповедание на новокрстениот, односно на своето кумашинче, и потоа да се грижи за неговото духовно воспитување и да се труди духовно да расте, подобно на телесните родители, кои по раѓањето на детето се грижат и трудат околу неговото телесно здравје, растење и напредување. Почитта кон кумот како духовен родител, била укажувана секогаш.

расположени кон Црквата, т.е. хулител на верата, безбожници и еретици“, вели тој, „го обессилуваат крштевањето, бидејќи децата не ги просветлуваат, туку ги омрачуваат.“ Поради тоа, а и според канонските прописи, при крштевањето не може да кумува, т.е. не можат да бидат кумови:

- 1 – иноверни (нехристијани) лица;
- 2 – непокајани, односно јавни грешници и порочните луѓе, воопшто;
- 3 – осудени поради тешки морални престапи;
- 4 – одлачени од Црквата;
- 5 – еретици и расколници;
- 6 – неверници, како и оние кои имаат склучено само граѓански брак, а не и црковен; потоа лицата кои ги бие лош глас во општеството;
- 7 – оние, кои немаат сознание за своите дела и неогворните лица, т.е. малолетните деца (црковно полно-

НЕ Е ДОВОЛНО КУМОТ
САМО ДА БИДЕ КРСТЕН И
НОМИНАЛНО ДА ПРИПАЃА
НА ПРАВОСЛАВНАТА

ЦРКВА, ТУКУ ДА Е ПОБОЖНА
ЛИЧНОСТ, СО ЧИСТА И ИСКРЕНА
ВЕРА, ВИСТИНСКИ ДУХОВЕН ЖИВОТ И
ДОСТИГНАТА ЗРЕЛОСТ.

Црковните прописи не говорат директно колку кумови може да има едно дете. Кога во прописите и каноните, како и во делата на светите отци се спомнуваат кумови, посредно може да се заклучи дека станува збор за еден кум. Дури и во чинот печатен во Големиот требник на црковнословенски јазик – јасно се укажува во една забелешка дека за светото Крштење е доволен еден кум, додека во смртна опасност, крштевањето може да биде и без кум.

Не е доволно кумот само да биде крстен и номинално да припаѓа на Православната црква, туку да е побожна личност, со чиста и искрена вера, вистински духовен живот и достигната зрелост. Свети Симеон, архиепископот Солунски, опоменува дека кумовите треба да бидат побожни, а особено да бидат учители за верата. „Оние кои за кумови земаат лица што се непријателски

летство: женски пол од 13 години и машки пол од 15 години), душевно болните, како и слабоумните лица; 8 – не можат да бидат ниту монасите (освен по одобрение на црковните власти);

9 – родителите на самото дете, како и оние кои и самите имаат некрстени деца.

Никогаш не било и не е забрането свештеник да биде кум.

Според обичајното право, кумот го дава името на детето, што не е правило кое треба да се исполнува, бидејќи правото да се даде име на новороденчето, пред сè им припаѓа на родителите. И според државниот (граѓанскиот) закон, право да дадат име имаат родителите.

(Продолжува во следниот број)

ПРАВОСЛАВНОТО РАЗБЕНРАЊЕ НА ПОЛОВОСТА

■ ПРЕЗВИТЕР АЛЕКСАНДАР СТОЈАНОСКИ

Половоста во Светото Писмо

Денес живееме во епоха, кога најмногу се злоупотребува, понижува и сквернави дарот на половоста, односно дарот на сексуалната енергија, којашто е свештен дар Божји, даден заради наполно единство на мажот и жената, во рамките на брачната заедница, светотаински благословена, чиј плод е продолжувањето на човечкиот род, односно репродукцијата. На таков начин половоста е нераскинливо поврзана за љубовта и создавањето на семејството. Секоја употреба на овој дар надвор од контекстот на брачната заедница, заради себично задоволување на нагонот и инстинктот, е злоупотреба на истиот, празно и промашено трошење, односно блуд. Црквата Божја цврсто се држи до ваквиот став, за кој постојат сериозни аргументи.

Каде е основата на ваквото убедување на Црквата? Секако, во Откровението Божјо, првенствено во Светото Писмо.

Откако Бог ги создаде сите твари, и сè видливо и невидливо од љубов привеле кон постоење (1. Мој. 1, 1-25), на крајот, како круна на создавањето, го создаде човекот според образот и подобие на Свое. Земајќи земја, од неа го направи телото на првиот човек Адам, и му вдахна душа бесмртна (1. Мој. 1, 26). Подоцна, од неговото ребро ја создаде жената за да му биде помошник подобен на него. Бог го создаде човекот, според образот Свој ги создаде, машко и женско ги создаде (1. Мој. 1, 27). Токму затоа свештениот дар на соединувањето на мажот и жената се нарекува половост, бидејќи Адам имаше психофизички карактеристики различни од Ева, но и Ева различни од Адам. Целосното заедничко живеење значеше проникнување, уште подобро е да кажеме - надополнување на овие особености, соединување на половичноста во целина. Тие уште од почетокот го добија благословот да се плодат и множат, односно да раѓаат и да ја наполнат земјата: Ги благослови Бог и им рече: плодете се и множете се и наполнете ја земјата, и господарете над неа, и овладајте ги морските риби, и сверовите земни, и небеските птици и секаков добиток

по целата земја, и сите животни што лазат по земјата (1. Мој. 1, 28).

Мнозина од светите отци зборуваат дека ако нашите прародители не паднеа во грев, тогаш и размножувањето немаше да се случува на страстен начин, како што се случува денес по падот, но на поинаков начин, познат на Бога. Во прилог, пак, на ваквото тврдење оди и тоа што во Светото Писмо се вели дека Адам и Ева увидоа по падот дека се голи (1. Мој. 3, 10) и Адам ја позна жената своја (1. Мој. 4, 1). Но кој и да би бил начинот на репродукција, сепак, не е спорно дека благословот за размножување е даден и размножувањето е нешто кое зависи од двајцата, од мажот и жената заедно, и како второ - и начинот на полово општење на човекот по падот е благословен од Бога, само и единствено кога е во контекст на брачната љубов и заедница и на самото размножувањето.

По паѓањето во грев, човечката природа се изменила, се инфицирала од гревот и човекот, место да го сврти своето внимание кон Творецот и кон Него да ги насочи сите свои сили, тој го возљуби созданието, ги објективизира творбите давајќи им вредност и значење, какво што не им припаѓа. Така се изродија и страстите во човекот, кои се разнообразни во секоја сфера на човечкото живеење, па и во сексуалната. Се појави полигамијата, на која во Стариот завет Бог ѝ снисходеше поради степенот на духовниот раст кај тогашните луѓе, но и поради нивната жестокосрдечност. Човекот почна да служи на созданието и на сопственото сладострастие, наместо на Господ Творецот. Поради тоа беше неопходно овоплотувањето на Синот Божји, Спасителот на светот, Кој преку Својот спасителен план го спаси човекот. Христијанството донесе еден повозвишен поглед на половоста, бракот и семејството од оној во Стариот завет. Да видиме какви новини донесе христијанството во однос на бракот и половоста?

Православниот христијански поглед на половоста

Православниот брак не само што ја подразбира онаа првобитна моногамна заедница на Адам и Ева, туку станува многу повозвишен. Господ ни открива дека доколку некој погледне со желба на друга жена, веќе извршил прелјуба во своето срце (Мт. 5, 27). Со тоа Господ ја укинува старозаветната полигамија и несериозниот однос кон бракот. Со претворањето на водата во вино на свадбата во Кана Галилејска (Јн. 2, 1-11), Тој го потврдува и го издигнува бракот на ниво на светиња. Православниот брак ги надминува социолошките и општествените разбирања - тој не се сведува само на договор или на заедничко живеење, туку претставува една сцела заедница, благословена со црковен чин, склопена само поради љубов, а со цел двајцата да станат еден на друг помошници во спасението, односно да се удостојат за вечниот живот и да станат во Христа победители на смртта, како и постојано да ја растат љубовта кон Бога и еден кон друг. Како плод, пак, на брачно живеење и како дар Божји, доаѓа раѓањето деца, доколку и колку што тоа е во согласност со Божјата промисла. Ако некој брачен пар се покаже бездетен, сепак, ја има својата смисла, која се црпи, пред сè, од есхатолошката перспектива, односно од заедничкото љубовно помагање во подвигот на спасението. Така, во православниот брак ни малку не останува простор за себично хедонистичко задоволување на страстите, туку за целисходно живеење. Тоа го сведочат и сите црковни молитвословија, кои се дел од светата тајна Венчавање, каде што јасно се укажува дека двајцата постануваат едно тело.

За какво било употребување на сексуалната енергија надвор од брачната заедница, во Црквата не може да стане ниту збор, бидејќи истото претставува грев. За односот кон блудот, ни сведочат православните канони, кои ги одлачуваат на повеќе години од црковно општење, односно од света Причест, сите оние кои направиле тежок блуден грев, како што се блудот, прелјубата и противприродниот блуд. Психичките и духовните последици од направениот блуд се тешки, и затоа за покајание и за лекувањето на оваа страст, потребен е многу посериозен аскетски труд. Причината на Црквата за ваквиот став е јасна - сè што ни е дадено како дар Божји, треба да се употреби на местото и за намената за која е благословен да се употреби. Затоа под терминот блуд, во неговата поширока смисла, се подразбира напразно трошење на енергиите Божји дадени дарум на човекот. Впрочем, тоа ни го сведочи и приказната за блудниот син (Лк. 15, 11-32). Секогаш кога даровите Божји се употребуваат надвор од нивниот контекст, тие носат тешки психички, духовни, но и физички последици.

Современи погледи и состојба

За жал, денес во светот се велича и промовира блудната страст на секој чекор. По медиумите, интернетот, телевизијата честопати се нудат еротски и порнографски содржини, со што блудот се доведува до состојба на беснило. Оваа експанзија започнува со забрзаниот технолошки развој, од една страна, и со рокенролот и сексуалната револуција во шеесеттите, седумдесеттите и осумдесеттите години на минатиот век, од друга страна, така што безграничното задоволување на страстите се нуди како своевиден рај на земјата. Порнографските филмови, списанија и средства за контрацепција се појавуваат на сите чекори, а современата психијатрија сето тоа го смета како здраво за психичкото здравје на личноста. Во земјите коишто имаа социјалистичко уредување, сето ова беше изразувано со пароли од типот: земи го тоа што животот ти го нуди, или: да јадеме и да пиеме, зашто утре ќе умреме.

Младите кои денес живеат надвор од Црквата, сè почесто стапуваат во телесни односи од 13, односно 14 години, и тоа со повеќе партнери. Честопати, како последица на тоа, се појавуваат: грижа на совеста, психолошките компликации, а неретко и раната бременост, која најчесто завршува со абортус. Со право ќе се запрашаме: како некој, кој се истоштил од блудот во годините на својата младост, кога ќе стапи во брак ќе биде одговорен родител?

Тој што денес живее по евангелските начела и држи до целомудрието, особено меѓу младината, е исмеван и прифатен како „ненормален“ од средината, која блудничењето го примила како нешто нормално и здраво. Во некои европски земји, како што се Скандинавските, проституцијата и хомосексуалните бракови се легализирани, а прелјубата се смета за нешто вообичаено. Дури и децата уште од мали се воспитуваат во духот на неморалноста и на крајниот либерализам. Како што поминуваат годините, оваа експанзија е сè поголема и поголема, и затоа денес сме сведоци на бројните парадии на срамот, при кои гласно се бара легализација на противприродниот блуд, се формираат разни здруженија, кои ја злоупотребуваат сексуалноста итн.

Сега накратко да одговориме и на прашањето кои се разноразните аномалии, злоупотреби и изопачувања што произлегуваат од сексуалноста, со цел секој што ќе чита да може да го испита својот живот и, доколку најде дека паднал на некој од овие гревови, да се исповеда, покае и измени.

Злоупотреби на сексуалноста

Најнапред ќе го спомнеме ракоблудот (малахија или мастурбација), кој претставува себично задоволување на похотата. Тука гледаме напразно трошење на енергијата. Со право многумина го вбројуваат ракоблудот во противприроден блуд. Наместо да се постави дадениот свештен дар на свое место и да биде насочен кон своја цел, во овој грев постои себично задоволување на нагоните. Поради ваквиот грев, во Стариот завет од Бога беше казнет Малахиј. Ракоблудот често се случува во младоста, во добата на созревање, односно во тинејџерските години, и уште оттогаш младите треба да се борат против оваа гревовна навика, во што тре-

ба да им помага духовникот, кај кого ќе одберат да се исповедаат, и да се трудат сосем да ја искоренат. За жал, овој грев не ретко се случува и кај возрасните, што има многу поголема тежина, за разлика од тоа кога се случува во добата на младост.

Друга аномалија е блудот, односно телесните односи пред брак. Со овој грев, без благослов Божји, односно без венчавање, две лица од машки и женски пол се соединуваат незаконски. Покрај тоа што се соединуваат незаконски, исто така, се соединуваат без да сносат одговорност, па честопати кога ќе се зачне дете, како плод на телесното општење, доаѓа до абортус, доаѓа до пренесување на сексуално-заразни болести или до намерно спречување на бременоста со вештачки контрацепциски средства. Денес сè повеќе се подига просечната старост на луѓето кои стапуваат во брак, што е резултат на човечка слабост и на долгогодишно блудно, неодговорно живеење. Затоа, доколку двајца вистински се сакаат, препорачливо е да не одложуваат, туку што е возможно поскоро да се венчаат. А додека да се венчаат, да се чуваат во чистота и чедност.

Прељубата е уште потежок грев од блудот, зашто во блудната заедница се соединуваат слободни личности, додека со прељубата се соединуваат две, или најмалку едно лице кое е во брачна заедница. Со тоа не се грешат само против Бога и против себеси, но и против ближниот свој, бидејќи, како што вели апостол Павле, мажената не е господар на телото свое, туку мажот, и обратно - мажот не е господар на телото свое, туку жената. Така, преку прељубата со жена или маж кои припаѓаат на ближниот, се влегува во грубо мешање и погазување на светоста на брачната заедница.

Хомосексуалниот блуд е противприроден блуд, затоа што преку него се соединуваат две лица од исти пол, а Бог ги создаде машко и женско и единствено таа заедница ја благослови. Хомосексуалноста е одвратна пред Бога, а за тоа ни сведочи и судбината на градовите Содом и Гомор, кои Бог ги уништи со сулфур поради противприродните блудни гревови што се беа намножиле во овие два града (1. Мој. 18, 17-33 и 19, 1-29). Сепак, бидејќи секој грев истовремено е и болест која го потресува целото човечко битие, Црквата покажува особена пастирска љубов и педагогија кон оние кои се каат и сакаат да се борат со ова страст. Потребно е само оној кој е заробен од оваа страст, одлучно да се покае и да престане со сквернодејствија. Лекот, секако, е во светотаинско-подвижничкиот живот на Црквата. Но, истовремено, Црквата јасно го изразува своето несогласување со оние кои не се каат и кои ја оправдуваат оваа страст.

Други злоупотреби се:

Зоофилија, односно телесен однос со животни, што, исто така, претставува противприроден блуд.

Педофилија, или телесен однос на возрасен човек со малолетни, но и обратно.

Гледањето на порнографски филмови.

Постојат и многу други изопачувања, кои е тешко да се опишат, бидејќи, како што зборува апостолот Павле, за она што нечесивите го прават скришум, срамно е и да се зборува.

Покајанието и целомудрието како ЕДИНСТВЕНА АЛТЕРНАТИВА...

Сепак, колку и да згрешил некој во овие страсти, покајанието е лек што е даден на секој доколку се покае. Нема грев што Бог не би го простил со Своето човекољубие и милост, само доколку човекот искрено се покае. Индикативен за тоа ни е примерот со света Марија Египетска, која била блудница, но еден ден дошла со брод во Ерусалим и посакала да се поклонити на чесниот Крст кога бил вознесуван на Крстовден. Но некоја невидлива сила ја задржувала. Кога ја почувствувала својата грешност, ветила дека ќе се покае, по што и било допуштено да влезе во храмот и да се поклонити. Откако се причестила, заминала во Јорданската Пустина, каде што живеела во пост, молитви и воцредни духовни аскетски трудови. Таму ја открил ава Зосим, кој бил сведок на духовните дарови што таа ги примила од Бога. Ја видел и како лебди во воздухот. Ја ислушал нејзината исповед, а по нејзината смрт, која се случила по Велики четврток, кога отец Зосим ја причестил преподобната Марија, која дошла и го пресретнала, одејќи по водата како по суво, го напишал и нејзиното житие.

Но не е само овој пример. Си спомнуваме и за примерот на жената блудница од Евангелието (Лк. 7, 36-30), која каејќи се, со солзите ги миела нозете Христови, а со својата коса ги триела, како и за многу други примери од преданието на нашата Црква.

Потребно е човек најнапред да стане длабоко свесен за блудниот грев - дека ја промашил целта и заталкал во далечна земја. Потоа да ги исповеда своите гревови пред духовник и да зажали за делата, принесувајќи плодови на покајание, но и да ја издржи наложената епитимија од духовникот, која е лекарство и педагошко средство за лекување од гревот. Токму затоа и Синиксарот во Неделата на блудниот син не учи дека не треба да очајувате ако сме паднале во тешки гревови, затоа што лекот е во покајанието. Сепак, покајанието, особено кога станува збор за блудната страст, бара силна борба и посветеност, како и одлучност да не се грешат. Лекувањето на оваа страст бара повеќе време и повеќе труд од вообичаеното, со оглед на тоа што последиците од неа се тешки.

Во денешно време потребно е, особено во семејството, да се зборува за чедноста и за целомудрието, и децата да се воспитуваат во духот на овие доблести. Затоа што, треба да разбереме, само целомудрието заради Христа го носи секој човек кон потполно духовно и психичко здравје на личноста и кон вечното спасение.

Нема грев што Бог
не би го простил со
Своето човекољубие
и милост, само доколку човекот
искрено се покае.

СВЕТА ТАЈНА СВЕШТЕНСТВО

ПРОТОПРЕЗВИТЕР ЖАРКО МИЦКОСКИ

Црквата Божја, која е вечна, како заедница на верните собрани околу епископот, ја основал Господ Исус Христос. Таа постојано е исполнета со Светиот Дух и е чувар на седумте свети тајни, кои се Божји дар за спасение на луѓето.

Уште на самиот почеток на Својата месијанска дејност, чекорејќи на брегот на Галилејското Езеро, Господ Исус Христос ги сретнал браќата Петар и Андреј, кои биле необразовани рибари и кои заедно со својот татко ги крпеле скинатите рибарски мрежи, па им рекол: Појдете по Мене и Јас ќе ве направам ловци на луѓе (Мт. 4, 18-19). И, навистина, во разбрануваното море на животот, токму Христовото евангелие е вистинската спасоносна мрежа која ги плени оние кои ќе Го возљубат Христа и со сето свое срце ќе Му се препуштат. На сличен начин, без двоумење, по Христа тргна и воодуше-

вениот од Божјото сезнаење, Натанаил (Јован 1, 45-50). Исто така и Матеј митникот, пленет од Христа тргна по Него, давајќи предност на возвишената апостолска дејност и здобивањето на вечниот живот, наспроти барањето среќа и смисла во земните удобства од неправедна заработка (Мк. 2, 14). Потоа и покајаниот Закхеј, кој беше началник на митниците (Лк. 19, 1-10). И така по ред, секој на свој соодветен начин, учениците Христови, оставајќи се зад себе, зачекорија по Христа, за подоцна да станат садови на Светиот Дух, носители и дарители на Божјата благодат. Учениците кои Христос ги повика за свои следбеници и апостоли, беа постојано со Него, ја слушаа и се поучуваа од Неговата месијанска проповед, се воодушевуваа од сите Негови чуда, се учеа како да се молат заедно со Христа, беа сведоци на Неговите крстни страдања, телесната смрт на крстот, и сведоци на Христовото славно воскресение од мртвите. Пред Своето свето вознесение, Господ Исус Христос на Своите ученици им дал заповед: Одете и научете ги сите народи, крштевајќи ги во името на Отецот, и Синот и Светиот Дух, учејќи ги да пазат сè што сум ви заповедал (Мт. 28, 19-20). Христос Бог не ги оставил сами Своите верни ученици, налик на сираци (Јн. 14, 18), туку пред Своите крстни страдања им ветил: А кога

ќе дојде Утешителот, Кого што ќе ви го испратам Јас од Отецот, Духот на вистината, Кој излегува од Отецот, Он ќе сведочи за Мене (Јн. 15, 26). И, навистина, не по многу долго време од Неговото свето вознесение, на денот Педесетница, врз учениците Христови, во вид на огнени јазици слезе Светиот Дух. За овој свет настан ни сведочи светиот апостол и евангелист Лука (в.: Дела 2). Овој ден е од суштинско значење од аспект на Божјата промисла за спасението на луѓето, ова е денот во кој апостолите Христови се облекоа во благодатта на Светиот Дух и се наоружаа со светост, сила и чудотворна моќ, за да можат и тие да ја продолжат Христовата спасителна мисија меѓу луѓето и да управуваат со новородената Црква Христова.

Во една прилика, кога Христос одел по градовите и селата и го проповедал Евангелието меѓу народот, притоа правејќи и безброј чуда кои дотогаш не биле запаметени, Он се сожалил над народот кој го следел и наликувал на распрснато стадо без пастир, па им се обратил на своите ученици, велејќи им: Жетвата е голема, а работници малку, затоа помолете Го Господарот на жетвата да испрати работници на својата жетва (Мт. 9, 37-38). На тој начин го предвидел долгиот и мачнички пат на Црквата Христова низ вековите како една постојана литија на верните, предводени од свештената ерархија на патот до вечниот и блескав Ерусалим. Светите апостоли самопожртвувало и достоинствено ја извршувале својата пастирска должност, сејќи го секаде Божјото слово, утврдувајќи ја секаде Црквата Христова и, се разбира, поставувајќи достоинствени луѓе за свои соработници, а подоцна и наследници. Апостолите како луѓе свети, носители на Божествената благодат, преку полагањето на раце врз достоинствени наследници, ја пренеле благодатта врз епископите и на тој начин е создадена светата тајна Свештенство. Подоцна оваа света тајна, епископите, кои биле ракоположени од светите апостоли, ја извршувале и врз други верни, достоинствени за епископски чин, и на тој начин се сочувало апостолското преемство, и секој новоракоположен епископ до денес е носител на онаа иста благодат, која Христовите ученици – апостолите ја добиле на Педесетница со слегувањето на Светиот Дух врз нив. На овој начин, секое ново ракополагање на епископ значи продолжување на апостолското преемство, на светата нишка која ѝ го обезбедува континуитетот на Црквата Божја за спасение на луѓето од сите времиња.

Свештеничкиот чин е возвишен чин. Благороден и свет. Чин со којшто со целото свое битие Му служиме на Бога и со своите сопствени раце Му принесуваме бескрвна жртва. Го извршуваме споменот Христов и со своите сопствени раце го повторуваме она што Христос го направи на Тајната вечера, претворајќи ги лебот и виното во тело и крв Христови, значи, со еден збор речено, преку свештеничкиот чин стануваме инструменти за Божјо чудотворство. Колку е тоа прекрасно, благородно, свето и возвишено.

Во суштина, свештенството е едно. Но од хиерархиски аспект, него го сочинуваат три степени, и тоа: епископскиот, свештеничкиот и ѓаконскиот. Тие помеѓу себе се разликуваат, главно според полнотата на благодатта

која им е дадена при хиротонијата, односно ракополагањето, потоа според правата, односно овластувањата и обврските кои ги имаат во Црквата и според тоа честа и достоинството кои ги уживаат во Црквата од страна на пониската свештена ерархија и од верниот народ. Први кои биле ракоположени од страна на апостоли-те, биле епископите. Тие се највисоката свештена власт според Божја наредба. Самото име епископ укажува на тоа дека тој е оној кој гледа од горе, од повисоко, односно тој е оној кој надгледува сè во Црквата, управува со Црквата, поучува и суди во Црквата. Епископот е оној кој има право сè да осветува во Црквата, а двајца или тројца епископи можат да хиротонисаат нов епископ. Со други зборови, епископот е оној кој ја примил во целосна полнота Божјата благодат, односно благодатта на апостолското служење во целост. Тој, исто така, раководи или управува со црковниот живот во една поголема административна единица, односно раководи со епархија.

Но со текот на времето, како што растела и се развивала Црквата Христова, и како што се зголемувал бројот на верните, станувало невозможно епископите да можат лично да стасаат и секаде да одговорот на духовните потреби на христијаните. Од таа причина тие започнале да ракополагаат свештеници кои ќе одговорот место нив на духовните потреби на верните, а тоа се оние духовни потреби кои се од примарен карактер, и кои во име на епископот кој ги испратил во парохијата каде што свештенослужат, ќе извршуваат свети тајни и молитвословија. Тоа значи дека свештеничкиот чин е помал од епископскиот чин, и при ракополагањето, преку нишката на апостолското преемство, на свештеникот му се дава дел од онаа благодат за да може да богослужи и пастирствува во својата парохија.

Доколку погледнеме во книгата „Дела на светите апостоли“ (в.: Дела 6), ќе забележиме дека уште во самиот ран раст и развој на Црквата Божја, според богослужбените потреби и со оглед на харитативната дејност на Црквата, се јавила потребата за уште еден понизок ерархиски степен, а тоа е ѓаконскиот. Оттаму станува јасно дека во Црквата ѓаконскиот степен е најнизок од степените кои се воспоставени според Божја наредба. Ѓаконот нема право и овластување самостојно да извршува свети тајни. Тој е оној што прислужува. При хиротонијата, на ѓаконот му се дава помала благодат од онаа која ја има свештеникот. Значи, од степените на свештената ерархија според Божја наредба, највисок степен е епископскиот, потоа следува свештеничкиот, а најнизок е ѓаконскиот. Но мораме да напоменеме дека за да стане некој достоинствено кандидат за епископ, тој задолжително треба да ги помине сите пониски степени, се разбира и степените кои се во Црквата според чо-

вечка наредба, а за кои ќе стане збор подоцна. Во апостолско време, достоините кандидати за епископ доаѓале до тој чин преку испитување на нивната личност, но со побрза динамика во унапредувањето. Свети апостол Павле му заповедал на Тит, поставен за епископ од него, да ракополага нови епископи: Затоа те оставив во Крит, за да го довршиш незавршеното и во сите градови да поставиш презвитери, како што ти бев порачал: кој е непорочен, маж на една жена и има деца верни, што не се укорувани за блудство и непокорност (Тит 1, 5-6). Сепак, истиот апостол во своето послание упатено до епископот Тимотеј, вели: Раце на никого не полагај пребрзо ... (1. Тим. 5, 22). Значи, како во апостолско време, така и денес, многу е значајно кандидатот за ѓакон, свештеник или епископ, да биде личност целосно испитана и проверена. Тој не смее во своето лично досие да има моменти кои, според светите канони, би претставувале пречка за неговото ракополагање. Кандидатот за хиротонија треба да е искрен и достоинствен православен верник, со чист и богоугоден живот и достоинство на благочестив христијанин, се разбира, и со соодветно ниво на образование. Во својата свештеничка дејност, тој ќе треба да осветува тајни и да извршува молитвословија, да учи и поучува, да насочува и упатува, да надгледува и да пастирствува заради спасение на душите на верниците кои му се доверени, но и да го посее евангелското семе во срцата на оние кои дотогаш, од различни причини не се украсиле со името христијани.

(Продолжува во следниот број)

СООЧУВАЊЕ СО СМРТТА

■ СВЕТИ КИПРИЈАН КАРТАГИНСКИ

Со подолу наведениот текст, свети Кипријан ни го предава христијанскиот начин на согледување на смртта - не со очај, туку со очекување и нетрпение. Зашто, кој благословен човек не би брзал со радост да застане наскоро наспроти својот Господ.

Не треба да се жалостиме, возљубени христијани, поради преселувањето на нашите браќа при Бога, зашто добро знаеме дека тие не се загубиле, туку, едноставно, заминале пред нас. Знаеме дека не нè напуштаат реално, туку одат пред нас, како што тоа често го прават патниците и морнарите. Сепак, можеме да жалиме, но без да тагуваме безмерно за нивната смрт.

Свети апостол Павле го изобличува секој човек кој ја искушува тагата со смртта на своите, го прекорувачи, се разбира, го обвинува: Браќа, не сакам да бидете во незнаење за оние кои се упокоени, за да не тагувате како и другите, што немаат надеж. Зашто ако веруваме дека Исус умре и воскресна, така и упокоените во Исуса, Бог ќе ги приведе со Него (1. Сол. 4, 13-14). Ова означува дека оние кои се жалостат за смртта на своите, всушност, немаат надеж. Затоа, ние кои живееме со надеж и веруваме во Бога, ние коишто имаме убедување дека Христос поднесе сè за нас и воскресна, коишто се имаме препорочено преку Него и во Него, зошто се жалостиме толку со преселувањето на нашите блиски, како да се изгубени засекогаш, штом Самиот Христос, Господ наш, нè успокојува со овие зборови: Јас сум воскресението и животот; кој верува во Мене, и да умре, ќе живее. И секој што живее и верува во Мене, нема да умре до века (Јн. 11, 25-26). Значи, ако веруваме во Исуса Христа, ако имаме доверба во зборовите и ветувањата Негови, нема да умреме никогаш.

Да не забораваме дека смртта не е едно конечно заминување, туку е едно преминување, едно привремено патување кон вечноста. Кој не би се брзал да

стаса до еден подобар живот? Кој не би бил нетрпелив да ја промени формата, да се преобрази според иконата на Христос? И да се приближи најбрзо до небесното блаженство и слава, како што возгласува апостолот Павле: А нашето живеалиште е на небесата, од каде што го очекуваме Спасителот, нашиот Господ Исус Христос, Кој ќе го преобрази нашето понизено тело, така што тоа ќе стане подобно на Неговото славно тело (Филип. 3, 20-21).

Како што сведочи книгата на создавањето, Енох беше грабнат од овој живот. Тој којшто беше добар пред Бога, Му се допадна на Бога, и не се најде оти Бог го зема (1 Мојс. 5, 24). Исто така, Светиот Дух нè поучува преку Соломон дека оние кои му се допаѓаат на Бога, се повикуваат порано од животот и се ослободуваат побрзо од светот, можеби поради страв да не се случи да се расипат од подолгиот престој на земјата: Грабнат е за да не го измени злобата неговиот разум, и подмолноста да не ја заведе неговата душа (Мудр. Сол. 4, 11).

Во псалмите сè уште ги наоѓаме примерите на Давид, како една душа, посветена на Бога, со вера духовна, брза со брзина кон Господа: Колку се мили живеалиштата Твои, Господи на силите! Копнее душата моја, сакајќи да е во Господовите дворови (Пс. 83, 1-2).

Својствено е за оној кого светот го заробува, кој допушта да биде измамен од привидните задоволства, да сака да остане подолго во животот. Евангелистот Јован нè обврзува силно да не се приврзуваме кон светот, слушајќи ги нашите телесни желби, и нè поттикнува со овие свои зборови: Не љубете го светот и сè што е во него. Ако некој го љуби светот, во него нема љубов од Отецот. Зашто сè што е во светот, похотата на телото, похотливоста на очите и горделивоста на животот, не е од Отецот, туку од овој свет (1. Јов. 2, 15-17).

Ајде да бидеме уште поподготвени да ја послушаме волјата Божја, силни со една вистинска и искрена душа, со една непоколеблива вера и со една постојана храброст, и да не се жалостиме поради смртта на оние кои ни се сакани. Кога ќе чукне часот Бог да нè повика и нас, да побрзаме кон Него, без колебаљност и тешкотија.

Ако слугите Божји беа должни во секое време да се украсуваат со ова правило, чувањето на ова правило сега стана потреба. Светот, всушност, го забрзува својот распад и е проклет поради мноштвото збидну-

вања кој го тиштат, на начин што го имаат веќе предизвикано силно, а ние кои имаме совест за злото, знаеме дека уште потешки случки му се закануваат. Без мака претпоставуваме дека најголемата корист за нас христијаните е да се оддалечиме најбрзо од земјата. И не треба, возљубени браќа мои, да очајуваме што се имаме веќе одделено од светот и живееме овде долу како придојдени и доселеници, како странци и минливи, како патници. Благословен е денот во кој се определило вистинското живеалиште на секој еден, и во кој, откако ќе бидеме откинати од овој свет и ослободени од неговите окови, ќе бидеме пренесени во рајот, во Царството Небесно. Каква сладост е да умираш без страв! Какво блаженство е длабоко и бесконечно да живееш во вечноста. Кој е оној кој не би брзал повторно да стаса во својата татковина, по еден период на престој во туѓина? Татковина наша е рајот, и од почетокот ги имавме патријарсите за отци. Зошто, значи, не побрзаме да ја видиме наша татковина?

Таму се наоѓа славниот хор на апостолите, и живородното мноштво на пророците, и небројното воинство на мачениците, кои тука го воспримаат својот триумф овенчани за своите достигнувања против непријателот и болката. Таму зрачат девствениците, кои со достоинствофални трудови го поробија сладострастието на плотта. Овде, на крај, се наградуваат и луѓето кои покажаа милост, кои ги умножија делата на милоста кон своите сотрудиници, помагајќи во нуждите на бедните и бивајќи верни на заповедите на Господа - кои успеаја да се вознесат од земните добра во ризницата на Небесата.

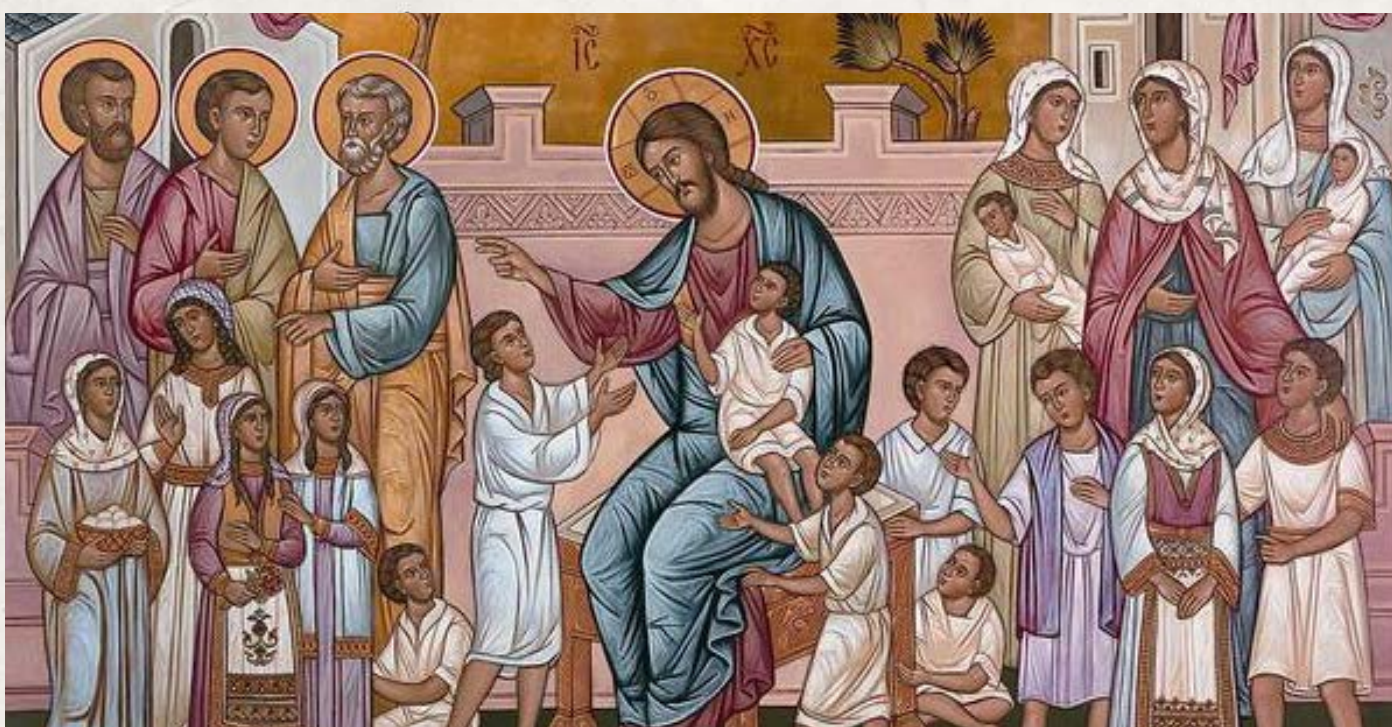
Ајде да побрзаме, значи, да ги пресретнеме и да се претставиме пред Бога, и нашиот Христос да ја

препознае желбата на верата на нашите души. Пред Оној Којшто ги разделува небесните награди на Својата слава на оние кои Го посакувале со голема топлина во своите срца.

КАРАКТЕРОТ НА ДЕТЕТО

МОНАХИЊА МАГДАЛЕНА

“

НАЈЗНАЧАЈНО ОД СЕ
ВО ВОСПИТУВАЊЕТО
Е ДАВАЊЕТО ДОБАР
ПРИМЕР

Во својот однос со децата, родителите и учителите треба задолжително да се раководат според своето молитвено искуство. Дури и во секојдневните прилики, родителот би требало од сета своја душа да му се обрати молитвено на Бога, кратко или дури и без зборови, па дури потоа да следи со зборови или со дела она со што Бог ќе го вдахнови неговото или нејзиното срце. Со одлуката или со постапката треба да раководи срцето кое постојано се моли, а не само разумот. Кога одговараат на некое детско прашање, возрасните треба да се раководат согласно своите молитви, притоа признавајќи пред Бога дека Он е единствениот Кој знае што е најдобро за детето во одредени околности.

Невозможно е да се дадат јасни решенија за пробле-

мите кои можат да се појават во кој било момент во текот на развојниот период, или за приликите кои би можеле да се изменат во кој било момент; бидејќи кога зборуваме за одгледувањето на децата, тогаш зборуваме и за човечките односи и личната слобода. Затоа, за родителите христијани би требало да постои само едно и единствено правило: да Го прашаат Бога преку срдечна молитва.

На оние луѓе кои воспитуваат деца, би им помогнало кога секое утро би се молеле со овие зборови: „Господи Боже, единствено Ти го познаваш ова Свое дете, неговото срце, неговите потреби и неговата иднина. Помогни ми денес да не направам грешка во својот однос кон него“.

Под изразот „наши односи со децата“ се подразбираат сите наши зборови и постапки, а не само нашите разговори со нив на темата „Бог“. Мораме да бидеме длабоко уверени дека Бог е подготвен да го вдахнови срцето на секој еден човек. Мораме да се потрудиме со молитва, бидејќи единствено само преку опит ќе стекнеме искуство. Така нè учат светите отци.

Пишувајќи за тоа како да ги одучуваме децата од збо-

рување на неубави зборови, свети Јован Златоуст зборува за нешто што е многу важно за сите видови на христијанско родителство: „најзначајно од сè во воспитувањето е давањето добар пример“. Зашто очигледно е дека зборовите што ги користат родителите во својот начин на зборување, ќе влијаат силно на зборовите што во говорот ќе ги употребува нивното дете. Свети Јован Златоуст вели дека доколку децата ги слушаат своите родители како во говорот употребуваат зборови со непријатен, лут или навредлив тон, и самите ќе научат да зборуваат на тој начин.

Во текот на воспитувањето, децата уште од најрана возраст треба да се подучуваат на послушност, како на нешто што е сосем природно во животот. Многу е полесно да ги учиме децата на послушност во нивната најрана возраст. Но и тука најголемо значење повторно има примерот што го даваат родителите: доколку детето не види дека неговите родители заемно се слушаат и се уважуваат, ни тоа нема да се навикне да биде послушно. Послушноста е основа во духовниот живот, а деца кои не ја стекнуваат послушноста додека се помлади, подоцна ќе имаат големи проблеми да се навикнат да бидат послушни (тешко е за оној кој пораснал и стекнал себични особини, да го смени својот карактер, особено доколку низ целиот живот бил разгалуван). Оние деца кои секогаш постапуваат исклучиво по свое, или оние на кои им се дозволува со помош на постојани пофалби да го добиваат она што го сакаат, тие дури и кога би сакале, не би можеле да научат да љубат, затоа што преку послушноста се искажува љубов. Послушноста се развива паралелно со зрелоста. Во почетокот таа мора да значи: „Направи како што ти се кажува“, меѓутоа за возрасните таа значи: „Од љубов, волјата на другиот стави ја пред својата сопствена волја“.

Кога на децата ќе им се довери да играат некоја игра или да извршат некоја задача, тие не треба секогаш да бидат едноставни за извршување, ни, пак, лесни за решавање. Ова е една од многуте грешки во современите живот:

нештата кои бараат борба или труд, тие се одбегнуваат. Ги слушаеме воспитувачите како зборуваат дека она дете кое секогаш и во сè е успешно, тоа ќе навлече на себе комплекси. Успесите и уживањето се неопходни за охрабрување и опуштање, меѓутоа мора да постои и предизвик, можност да ги зголемиме своите способности, па дури и по цена да доживееме неуспех. За добар духовен живот, неопходно е да се учиме на трпение, на поднесување на непријатности и на смирение. И тука најголемо значење има добриот пример на родителите. Набљудувајќи ги своите родители, децата учат како да се соочуваат со болестите, со приликите кога има смртен случај, со приликите кога се губат материјални вредности и со други слични околности. Децата треба да ги поттикнуваме, дури и ако се сè уште мали, да помагаат околу домашните работи на начин кој би бил прилагоден на нивната возраст, за да би можеле навистина да бидат од полза. Па дури треба да им се доверува и работа што е потешка за нив, за да можат да ја извршат совршено. На тој начин децата се подучуваат на обврските што еден ден ќе мораат да ги преземат, а што е поважно, на тој начин ќе ги научиме да не бидат себични. Така полесно ќе можат да ја вреднуваат работата, што заради нивното добро ја извршуваат нивните родители. Едни од одликите на христијанскиот живот се дарежливоста и гостољубието, како и благоста кон оние кои имаат потреба. Овие особини треба да се всадат во децата од најмала возраст, а најмногу преку пример, учествувајќи заедно со своите родители во пружањето гостопримство, да бидат научени да ги делат со другиот нештата што им припаѓаат.

Свети Јован Златоуст, зборувајќи за укорувањето на децата, вели дека родителот треба да го укорува своето дете повеќе со тонот на својот глас и со опоменување, отколку со физичко казнување. Светото Писмо и светите отци не ни откриваат дека се против физичкото казнување, туку напротив, тие опоменуваат за претераната мекост на родителите и за попустли-

воста кон децата. Зборовите на свети Јован Златоуст, физичкото казнување во рамки на родителската љубов го ставаат под девизата: Гневите се, но не грешете (Еф. 4, 26). Доколку, пак, гневот е неопходен, откако не бил доволен укорот искажан со благост, тогаш би требало да следи гнев исполнет со љубов, чија цел нема да биде желбата за господарење, туку желбата да му се укаже на детето што е правилно, а што погрешно. Гневот не треба да биде попуштање на нашите страсти, туку воспитно средство. Свети Јован Златоуст вели: „Штом ќе забележиш дека детето реагира со стравопочит на твоето укорување, тогаш сопри со укорувањето, бидејќи на нашата природа и треба одмор“.

Доколку детето има цврста релација со своите родители, уште повеќе доколку детето им верува на своите родители и ги почитува, тогаш строгиот или тажен израз на лицето на родителот понекогаш е сосема доволен за детето да сфати дека нешто не е во ред. Сме читале за тоа како во една прилика старецот Силуан паднал во грев како момче, а неговиот татко му рекол следниот ден: „Каде беше сношти, сине мој? Душава ме болеше“. Неговите благи зборови продреле во срцето на Силуан. Во друга прилика, старецот Силуан, додека бил во татковиот дом како момче, и покрај тоа што било петок, зготвил месо за ручек за работниците на нивата. Неговиот татко чекал и дури по шест месеци му рекол: „Синко, дали се секаваш кога во петок ни даде да јадеме свинско на нивата? Го изедов ручекот, но, знаеш, имаше вкус на месо од пцовисано животно“. Силуан тогаш прашал: „Татко, зошто тоа веднаш не си ми го кажал?“ Татко му одговорил на тоа: „Не ти кажав, затоа што не сакав да те онерасположам“. Во наведениот пример не станува збор само за проста и едноставна благост, туку овој дијалог е последица на однос, проткаен со длабока доверба и почитување.

Куќниот ред (дисциплината) треба да е разумен и праведен. Целта на нашиот напор да ги доведеме децата во ред, е да ги научиме на тоа да знаат да го разликуваат правилното од погрешното. Децата се многу чувствителни на правда и тие се вознемируваат кога нивните родители жестоко се гневат поради ситници, или кога ќе се скараат меѓу себе, не внимавајќи при тоа на нивното присуство.

Кога опоменуваме пред да казниме физички, опоменувањето треба да биде во рамките на она што навистина и би го сториле. Но потребно е по казната да покажеме и подготвеност да простиме. Многу често децата чувствуваат дека кога се немирни, родителите не ги сакаат. Ние гревот не го сакаме, но го сакаме оној кој згрешил. Нашата љубов кон нашите деца мора да биде слика на Божјата љубов кон човекот. Тоа значи дека доколку детето ја признае својата грешка, или покаже каење за тоа, ние треба на соодветен начин да го ублажиме укорот или казната, ако не повеќе, тогаш тоа да биде барем видливо во нашето душевно расположение. Тоа не значи дека ние треба да го занемариме гревот, ниту пак да оставиме таков впечаток, напротив, треба да ги поттикнуваме своите деца на тоа да не се обидуваат да ги кријат од нас своите грешни дела или, пак, да се обидуваат да смислуваат изговори за своите гревови (Пс.

140, 4). Да се обидуваме да им го дадеме чувството на радост, онаа радост што ја чувствувал блудниот син при своето враќање од грешниот живот, бидејќи таков е и нашиот сопствен однос кон Бога. Лажењето и недовербата се многу посериозни од каква било грешка, и доколку лажењето и недовербата се испреплетуваат и стануваат карактеристична особина во релацијата меѓу детето и родителите, нивниот однос како здрава семејна релација, многу тешко ќе се одржи. Тоа е едноставно невозможно.

Не би смееле никогаш да ги казнуваме децата или да им се закануваме користејќи го името Христово. Не би смееле никогаш да го наведеме детето да мисли дека Христос не го љуби кога е немирно, или да речеме, кога е болно, дека неговата болест е казна од Христа Бога. Ние самите треба да имаме доволно авторитет, а никако да Го претставуваме Господ Исус Христос како некаков дежурен полицаец. На тој начин децата би можеле да го замразат Христа, доколку ги учиме дека Христос ги казнил поради сторениот грев кога се болни (или кога некој друг е болен) или доколку им велиме дека Тој не ги љуби кога се немирни или прават грешки. Ништо од тоа не е вистина. Христос, всушност, ги сака грешниците кои срдечно се каат, Тој умре на крстот токму за нив. Затоа, кога го учиме детето на ред и послушност, треба да оставиме простор за развој на карактерот на детето и на неговата личност. Нашата воспитна цел не се состои во тоа да ја скршиме волјата на детето, или да ја дресираме исто како кога би обучувале некое ждребе, за да ја потчиниме неговата личност на својата. Иако детето, додека е мало, мора да научи да го прави тоа што му се кажува, сепак, нашата конечна цел е да го развиеме кај него чувството на несебичност и грижа за ближниот. Доколку, пак, ја скршиме слободната волја кај детето, ние ќе го лишиме од тоа што него го прави слободна човечка личност и што е неопходно оружје во одржувањето и победувањето во христијанското духовно војување. Нам ни е потребна нашата сопствена волја за да можеме да си пробиеме пат во овој свет, за да не останеме наполно врзани за домашното огниште, а таа претерана поврзаност доаѓа до израз во моментите кога детето ќе треба да го напушти домот како момче или девојка. Тоа е нешто што би требало да го имаме предвид кога, на пример, би се обидувале да го ограничиме детето кое само што проодило, а кај кое е видливо дека има силна волја. Мора, исто така, некогаш да ги послушаме предлозите и размислувањата на своите деца, дури и тогаш кога се сè уште мали.

Не е секогаш мудро само да се забранува, туку мора да постои давање и земање, и тоа не само што се однесува до детето, туку и во постапките на родителите. Притоа, онака како што децата растат и се развиваат, така и нашите забрани би требало да им стануваат се појасни и поразбирливи. Тука и ние треба да наоѓаме алтернативи или да правиме компромиси (Детето кое е сосем мало, би требало да го одвратиме, или пак физички да го оддалечиме од она што за него е забрането или опасно, така е многу подобро за него, отколку постојано да му забрануваме или да го укоруваме). Во

ситуација кога некое дете е исклучително бунтовно, можеби би било потребно да го оставиме, условно речено, да се опеке (Понекогаш, кога на детето нешто постојано му забрануваме, тоа може да резултира со сосем спротивен ефект од посакуваниот, бидејќи детските мисли може постојано да бидат насочени кон она што се забранува, и тоа едноставно не може да престане да размислува и да го посакува забранетото). Отворената забрана, кога е навистина нужна е поделотворна, отколку кога во многу други прилики, кои биле во ред, сме им рекле да на децата. Но забраната би била уште поделотворна доколку нашите деца според заемното искуството научат да ни веруваат и да го почитуваат нашето мислење. Не можеме да очекуваме дека нашите деца ќе бидат секогаш среќни со нашите одговори на нивните барања, но исто така не би смееле да дозволиме незадоволството, кое понекогаш би можело да премине во гнев и лутина, да стане начин на кој нашите деца ќе комуницираат со нас. Понекогаш е неопходно да се биде непопустлив, но таквото наше однесување би требало да биде плод на подлабоко расудување и молитва. Понекогаш луѓето им предлагаат на своите деца, во одредени состојби на двоумење, да побараат благослов од својот духовник пред да донесат конечна одлука за нешто многу сериозно. Во таков случај, родителите би требало да го почитуваат советот на духовникот и да му дозволат на своето дете да постапи така како што му благословил духовникот.

За децата е многу значајно да забележат дека нивните родители се согласни и едномислени. Ова практично значи дека доколку и дојде до некакво несогласување меѓу родителите, таа состојба родителите би требало да ја надминат што поскоро, се разбира на мирен начин. Родителите не би требало да се караат, посебно не во присуство на децата, или пак да си противречат еден на друг, туку треба сè да решаваат со разговор и на смирен начин. Но доколку се случи, сепак, децата да видат дека нивните родители се караат, тие треба, исто така, да видат и дека нивните родители се смириле. Децата се многу чувствителни, тие ја чувствуваат напнатата состојба што владее во домот, иако нивните родители не го манифестираат отворено гневот што го имаат еден кон друг, односно не се искажале, туку собираат во себе. Децата страдаат најмногу во една таква домашна атмосфера. Но од друга страна, пак, невозможно да се очекува двајца луѓе да размислуваат идентично за секое прашање. Сепак, различните ставови и размислувања кај родителите не би требало да бидат до таа мерка драстични, па секој да си прави исклучиво по свое, без респект кон другиот. Децата никогаш не би требало да бидат доведени во состојба да мораат да се ставаат во улога на посредници меѓу своите родители. Љубовта, слогата и едномислието меѓу родителите се клучен фактор за тоа децата да се чувствуваат безбедни, емотивно, душевно и духовно здрави и храбри, и на тој начин ќе ја креираат и атмосферата во сопствениот брак.

Во текот на
воспитувањето, децата
уште од најрана
возраст треба да се

подучуваат на послушност, како на нешто што е сосем природно во животот. Многу е полесно да ги учиме децата на послушност во нивната најрана возраст. Но и тука најголемо значење повторно има примерот што го даваат родителите: доколку детето не види дека неговите родители заемно се слушаат и се уважуваат, ни тоа нема да се навикне да биде послушно.

СВЕТОТО ЦАРСКО СЕМЕЈСТВО РОМАНОВИ

Цар Николај Романов

Последниот руски цар, Николај Втори Романов е роден на 6. мај 1868 година (по стар стил), на денот на свети Јов Многустрадален. На престолот стапил по смртта на својот татко, царот Александар Трети, на 20 октомври 1894 година. За цар е крунисан на 14 мај 1896 година, во Соборниот Храм „Успение на Пресвета Богородица“ во Кремљ. Сопруга на царот Николај била принцезата Алиса Хесенска, внука на англиската кралица Викторија. Принцезата Алиса, идната царица Александра Фјодоровна, е родена на 25 мај 1872 година (по стар стил) во Дармштат. Николај и Александра се венчале на 14 ноември 1894 година. Во царското семејство се родиле четири ќерки: Олга, Татјана, Марија и Анастасија. На 30 јули 1904 година, царскиот пар го добил долгоочекуваниот син, наследникот на рускиот престол, царчето Алексеј. Царот Николај со големо внимание се грижел за потребите на Православната црква. Дарувал големи прилози за изградба на нови храмови, воедно и за храмови кои се наоѓале надвор од Русија. Во годините на неговото владение, бројот на парохиските цркви се зголемил за повеќе од 10. 000 и се отвориле преку 250 нови манастири. Царот особено го почитувал светиот Серафим Саровски, за чија канонизација, која се случила во 1903 година и на која лично присуствувал, упорно за залагал. Друг голем руски светител, свети Јован Кронштатски, имал посебно место во срцето на царот.

Царскиот пар се одликувал со длабока религиозност. Задолжителната посета на богослужбите во неделите и на празниците, како и исполнувањето на сите постови, биле нераскинлив дел од нивниот живот. Својата положба како врховен главен командант на почетокот на Првата светска војна, царот Николај ја гледал како исполнување на својата морална и државничка должност пред Бога и народот. На 2 март 1917 година, државното собрание и предавниците, најмногу од воената команда, го натерале царот Николај Втори да се откаже од својот престол. Царот се надевал дека оние кои тоа го посакале од него, ќе знаат како да ја доведат војната до победа и дека нема да ја уништат Русија.

Царот не сакал поради него да биде пролиена ниту една капка руска крв. Иако, како што и самиот претпоставувал, го прифатил единственото правилно решение, царот преживувал тешко душевно страдање: Ако сум јас пречката за среќата на Русија и ако сите општествени сили, кои сега се на чело, ме молат да го напуштам престолот, јас сум подготвен тоа да го направам, подготвен сум не само да се откажам од своето царство, туку и својот живот да го дадам за Татковината, говорел царот. Многумина кои биле сведоци на последниот период од животот на царските маченици, говорат како тие, и покрај сите навреди и страдања во тоболскиот, губернитскиот, а подоцна и во екатеринбуршкиот ипатиевски дом, воделе побожен живот.

Нокта меѓу 3. и 4. јули 1918 година, извршено е злосторничко убиство на царското семејство. Заедно со царското семејство биле убиени и слугите кои ги следеле своите господари во прогонството: лекарот Ј. С. Боткин, собарката на царицата, А. С. Демидова, дворскиот готвач, И. М. Харитонов и лакејот А. Ј. Трут.

Почитувањето на царското семејство започнало уште во времето на патријархот Тихон, всушност од заупокоената молитва за убиениот цар, која се одржала во Казанскиот соборен храм во Москва три дена по свирепото убиство, и продолжило во текот на целиот советски период на руската историја, и покрај суровите прогони на безбожната власт. Свештениците и мирјаните принесувале на Бога молитви за упокоение на убиените страдалници и членовите на царската фамилија. Посебна радост претставува публикацијата која содржи сведоштва за чудата и благодатната помош која следела по молитвите кон царските маченици. Се говори за исцелувања, за соединување на разделени семејства, за заштита на црковното наследство од расколниците. Руската задгранична црква уште во 1981 година го канонизирала царското семејство, заедно со мноштво други новомаченици, убиени од страна на комунистичката власт. Московската патријаршија истото го направила во 2000 година и го вброила семејството Романов во календарот на Црквата (Ј. Ј. Алферјев, Житија и служба за цар Николај Втори - Линц, 2006).

Царица Александра Фједоровна Романов

Александра е родена на 6. јуни 1872 (нов стил) во Дармштат, Германија. Нејзините родители биле Луис IV, голем војвода од Хесе-Дармштат, и принцезата Алис, ќерка на кралицата Викторија. Имала руса коса и сини очи. Поради тие карактеристики го добила прекарот „Sunny“, но подоцна добива темен тен, откако нејзината мајка умира од дифтерија во 1878 година.

Го запознава својот иден сопруг на венчавката на својата сестра, кога имала само 12 години. Поминале доста време заедно, разговарајќи и разменувајќи цвеќе. Меѓутоа, ќе поминат уште 5 години пред повторно да се сретнат. На 17-годишна возраст, Александра заминува во Петербург да ги посети својата сестра и својот зет. Повторно се сретнуваат со Николај и се раѓа нивната љубов. Николај за запросува на свадбата на својот брат Ернја, и иако Александра го одбива во тој момент, наскоро ќе ја прифати понудата. Венчавањето се случило непосредно по смртта на таткото на Николај, и се велело дека денот на венчавката повеќе приличел на погреб, каде што царицата Александра наместо црн, носела бел фустан. На почетокот од заедничкиот живот, младенците ја избираат Александровата палата за свој дом. Во 1895 година Александра останува во блажена состојба со својата прва ќерка - Олга. Подоцна на свет

доаѓаат уште три ќерки: Татјана, Марија и Анастасија.

Иако многу силно ги сакала своите ќерки, Александра посакувала и син, кој би го наследил рускиот трон. На 12. август 1904 година е роден принцот Алексеј, како здрав и среќно дете. Меѓутоа, подоцна се востановува дека Алексеј има хемофилија. Со еден удар или повреда можело да се предизвика голема болка и смрт поради непрекинато крварење. Болеста е пренесена преку мајката на Александра, и оваа вест наполно ја скршила царицата Александра. Постанала многу побожна и непрестајно се молела за чудо за да се излекува нејзиниот син Алексеј. Се обидела на секаков начин да пронајде лек, но сите обиди биле безуспешни. Кога еден сибирски монах успеал да излекува еден Алексеев напад, Александра помислила дека го пронашла спасителот. Присуството на овој млад монах во потесниот круг на семејството Романов довело до намалување на популарноста на Александра меѓу Русите, затоа што многумина погрешно мислеле дека Александра има љубовна врска со Распутин. Тврдењата биле неосновани. По започнувањето на Првата светска војна, царицата сè повеќе ја губи својата популарност помеѓу рускиот народ, бидејќи била родена како Германка и била етикетирана како шпион. Во 1917 година Русија ја зафаќа револуција, во која целото семејство е ставено во домашен затвор. Царското семејство е стрелано во 1918 година, во Сибир, од страна на чуварите - Болшевици. Александра е убиена на 46-годишна возраст.

**Олга Николаевна
Романов**

Олга дошла на свет на 3. ноември 1895 година и била најстарата ќерка на Николај и Александра. Ја опишувале како прекрасно дете, дебелко, но убаво, со долга бујна коса. Имала руса коса и сини очи, како и нејзиниот татко. Била најобразована и најучена меѓу принцезите и особено интелигентна. Сепак, Олга понекогаш била и многу тврдоглава, па одвреме-навреме влегувала во конфликт со останатите членови на своето семејство.

Била многу блиска со својата 18 месеци помлада сестра Татјана, поради што биле нарекувани голем пар, бидејќи не се одвојувале. На двете им бил доделен еден полк од војската, со кој принцезите контролирале. Кога започнала Првата светска војна, Олга постанала свесна за незадоволството што рускиот народ го чувствувал кон нејзиното семејство. Заедно со својата мајка поминала болничка обука и како медицинска сестра ги лекувала ранетите војници. Откако Романови биле ставени во домашен притвор, станала многу тивка и повлечена. Имала 23 години кога била стрелана.

**Татјана Николаевна
Романов**

Била голема кнегиња од Русија, втората ќерка на царот Николај II и неговата жена Александра Фјодорнова. Родена е на 11 јули 1897 година, а умрела на 17 јули 1918 година, кога таа и нејзиното семејство биле стрелани од страна на Болшевиците. Татјана Романов често ја опишувале како најубавата ќерка на царот, ѝ била многу омилена на својата мајка, царицата Александра. Својот најголем пријател го имала во својата постара сестра Олга, со која ја делела својата соба и „титулата“ - големиот пар. Ним подоцна им бил доделен еден полк војници - Елизабетски девојки и биле удостоени со почесен воен ранг - полковник. Во времето на Револуцијата, Татјана, заедно со својата мајка и својата сестра Олга, негувала ранети војници како болничарка. Во Тоболско, село каде што семејството Романови било затворено неколку месеци, таа му била како втора мајка на својот помлад брат Алексеј. Се грижела за него кога мајка им не била во можност. Откако добила мали сипаници (*се мисли на кожен осип), наеднаш ослабела и се изменила. Имала само дваесет и една година кога ја стрелале.

**Марија Николаевна
Романов**

Марија е родена на 14 јуни 1899 година и била трета принцеза во семејството на Николај и Александра. Таа била вистински ангел во семејството, а воедно и миленичка на својот татко Николај. Вистинска убавица, со долга кафена коса и со големи сини очи. Била особено љубезна и пријатна девојка и изјавила дека сака да се омажи за руски војник и со него да има 20 деца. Останатите сестри не ја сметале за вистинска сестра, бидејќи никогаш не влегувала во неволи. Николај често говорел за Марија дека се плаши да не ѝ пораснат крилја... Делела соба со Анастасија и овие две сестри биле познати како мал пар. Се чувствувала големата доминација на енергичната Анастасија над најмирната принцеза. Марија била полничка, односно дебелка за време на своето детство, но по боледувањето од сипаници, станала многу слаба. Особена храброст покажала за време на престојот во Сибир, пред стрелањето. Имала само 19 години кога е убиена.

**Анастасија Николаевна
Романов**

Анастасија е родена на 5 јуни 1901 година и била најмладата ќерка на Николај и Александра. Имала кафена коса и сини очи и била *enfant terrible* во семејството (*ужасно дете), често глумејќи дека е клоун. Со оглед на тоа што имала три постари сестри се до тогаш биле се видено и таа ја презела улогата на забави во семејството. Делела соба со Марија. Благодарејќи на својата енергичност и својот ентузијазам, Анастасија оставала голем впечаток. Била многу слабичка и ниска по раст, но за време на куќниот притвор на Романови постанала дебелка, а нејзиниот ментален развој заостанувал. Иако преживувала тешки моменти, сè уште успевала да најде сили и да го забавува своето семејство, правејќи со своите претстави на мечтаење да се заборава барем за момент тешкотијата на страдањето. Анастасија пострадала во својата 17 година.

**Алексеј Николаев
Романов**

Алексеј, најмалото дете на царскиот пар Николај и Александра, е роден на 12 август 1904 година. Имал руса коса и сини очи и бил единствениот наследник на царскиот трон. Родителите му исполнувале сè и целосно ги задоволувале неговите желби. Изгледало дека на свет дошол здрав руски наследник, сè додека бебето не навршило 6 недели. Дошло до крварење на папокот и родителите наскоро сфатиле дека Алексеј има хемофилија - болест што предизвикува згрутчување на крвта. Како дете, Алексеј морал да

внимава додека си игра, бидејќи секоја повреда би довела до слевање на крвта во зглобовите и би настанала неподнослива болка. Покрај младиот принц секогаш имало две медицински сестри, кои го чувале и внимавале да не се повреди. За време на целото детство до него бил Даравенко, морнар во руската морнарица, кој се грижел за него при секој хемофиличен напад, но го напуштил по Октомвриската револуција. Меѓутоа, вториот морнар, Нагорни, продолжил да се грижи за него и да го негува за време на куќниот притвор на Романови.

Иако имал многу луѓе околу себе, Алексеј често се повредувал. Кога имал осум години, за малку ќе починел од хемофилија. Бил на еден сплав со семејството, на семеен одмор, кога се здобил со повреда на горниот дел од ногата. Се мислело дека заздравува, но крварењето станувало сè полошо и полошо, се собирало околу зглобовите и му предизвикувало неподнослива болка. Тогаш Романови го примиле сибирскиот монах Распутин, кој им рекол дека Алексеј ќе остане жив. Веќе следниот ден оздравел. Кобна ноќ, кога се убиени Романови, Алексеј бил толку болен, што неговиот татко, царот Николај го носел на своите раце сè до смртта. Убиен е во својата 13 година.

ВЕСТИ И НАСТАНИ

ОД ЕПАРХИЈАТА

01

Акатист на Пресвета Богородица;

02

Прием во Општина Тетово;;

03

Работен состанок во Лешочкиот манастир;

04

Митрополитот г. Јосиф, со веерниците од с. Фалише;

05 Осветување на крст во манастирот „Св. Атанасиј во с. Лешок, Тетово во чест на руските Валаамски монаси.

06 Донаторска конференција за изградба на манастирот Преображение – Гостивар;

07 Матурската прослава во Дом 11 Октомври;

08 Цар Константин и царица Елена во с. Вратница.

09 Генерациска средба во Лешочкиот манастир;

10 XXV Меѓународен хорски фестивал – ТЕХО;

11 Света Тајна крштение во с. Вратница;

12 Духовден во Гостивар;

13 Преп. Наум Охридски на Шапка;

14 Петровден литургија во с. Беловиште – Тетово;

15 Павловден литургија во с. Долна Баница – Гостивар

16 Собор на „Св. Архангел Гаврил“ с. Тумлевиште – Гостивар;

17 Св. вмч-чка Марина- с. Зубовце – Гостивар;

18 Хуманитарна дејност во с. Брвеница – Тетово;

19 Св. Петка и Св. Недела“, во с. Рогачево – Тетово;

20 Преображение на Господ Исус Христос – Гостивар

21 „Успение на Пресвета Богородица“ во Лешочки манастир;

22 Св. Наум Охридски во Малме – Шведска

ТРОПАР НА СРЕТЕНИЕ

„Радувај се благодатна Богородице Дево, зашто од Тебе изгреа Сонцето на правдата – Христос нашиот Бог, Кој ги просветли оние што беа во темнина. Весели се и ти, старче праведен, зашто Го прими во прегратките Ослободителот на нашите души, Кој ни дарува воскресение.“

КОНДАК, ГЛАС 1.

„Откако ја освети со Твоето Рождество девствената утроба, и ги благослови рацете Симеонови, како што прилегаше; и сега Ти прв нè пресретнуваш и спасуваш, Христе Боже; но и сега дарувај му мир на Својот народ, единствен Човекољупче.“

ОГЛЕДАЛО

главен уредник:

Миџројолиџ џеџовско-госџиварски г. Јосиф

редакција:

презвиџер Александар Сџојаноски, проџопрезвиџер Жарко Мицкоски

графички дизајн и ликовно обликување:

Ангел Мицевски

Фоџографии за весџи и насџани:

Синиша Георгиев

сорабоџници:

проџопрезвиџер Ненад Ѓорѓески, Пеџар М. Пеџковски

Лекџура: презвиџер Бобан Миџевски

Благодарносџ до г. Веле Богайџиновски (Врайџница),
кој го помогна печайењеџо на ова списание.

Сей ірѣи крестъ поставленъ єсть
погослыствомъ иудѣи азъ македонинъ
єзъ лѣтоу христову 451.
на поклоуице прибоуаицеи христіице
єзъ памятьи же иже на капищице
єтъи обитѣанъ єаааааааааа
и євѣеи євѣеи євѣеи євѣеи
єзъ зєманъ македонинъ євѣеи євѣеи

євѣеи, животоуєаицеи крѣеи євѣеи,
євѣеи євѣеи євѣеи євѣеи
євѣеи, євѣеи євѣеи євѣеи євѣеи
євѣеи на поклоуице